

Võitlused Ilmjärve, Leningradi ja Oranienbaumi lõikudes ägenesid veelgi

Lõuna-Itaalia rindel algasid rasked võitlused Gaeta lahest ida pool

Führeri peakorterist, 19. jaan. Sõjajärgude ülemjuhatus teatab: Nikopoli allpool ja Kirovogradist loode pool jäid ka eile nõukogude nõrgemad rünnakud tagajärjeks. Vasturünnak suleti üks eelmiste päevade võitluste tekkimisele.

Shahkovi ja Pogrebishte ruumis ning Novograd-Volõnskiist lääne pool nurjusid mitmed venelase rünnakud.

Lääne pool Ketschizat kestavad rasked võitlused alanemata ägedusega.

Loo ja põhja pool Nevelit kordasid bolševikud oma rünnakud. Nad löödi tagasi. Selles rünnakus puhastati üks sissemurrukoht peale ägedat võitlust.

Ilmjärvest põhja pool, Leningradist lõuna pool ja lõuna pool Oranienbaumi jätkasid nõukogud oma läbimurdekatsed kaava-aga ägedusega. Nad löödi kibedalt võitluste tagasi või pandi seisma.

Võitlusi idarinde lõunaliigis oli eriti silmapaistev Sileesia 320. jalgrünnakdiviis kindralleitnant Postelli juhtimisel.

Lõuna-Itaalia rindel taas venelase Gaeta lahest ida pool peale tugevat suurtükitule ottevalmistust mitme diviisiga rünnakule meie lähedalt vastu. Võitlused on täies hoos.

Jaapanlased ründasid

Tokios, 19. jaan. (DNB). Ühest rindepositsioonist Vaikse ookeani keskosas teatakse, et jaapani merelennuvägi ründas 501 vastu esmaspäeva kaks korda lennuvälja ja venelase seadmeid Glibert-saareliku Tarawa ja Makini saartel. Tehti kindlaks pihavatust ja talikahjust. Kõik jaapani lennukid põrdsid vigastamatult tagasi.

Soome sõjateade

Helsingist, 19. jaan. (DNB). Annuse maakitõnne ja Maaselki maakitõnne arones vaid püüdi luuretegevus. Teistelt rinnetelt pole midagi teatada.

Tito kaotas oma „pealinna“

Belgrad, 15. 1. (DNB). „Novo Vreme“ kirjeldatakse üksikasjaliselt Looe-Bosnia linnas Jaize vabattamist Vabasi Jõe ülemjooksul, mis oli kommunistliku jõugupoliitika Tito staabi suukohaks. Pärast Saksa vägede hävitavaid lööke jõukudele Ida- ja Kagu-Bosnia kaotas kommunistlik väejuhatus nüüd ka oma „pealinna“, mida nad selle traditsiooni kui Bosnia kuningate kroonimislinna pärast väga tähtsaks pidasid.

San Juani linn põletatakse maha?

Uued maasalused tõuked ja troopilised vihasajud. Karta epideemiaid

Buenos Airesist, 19. jaan. (DNB). Põhjalikkude vaatluste järele korraldas Argentina rigipresident San Juani evakueerimise. 50.000 ellujäänud viiakse veoautodel ja raudteel lähedalasuvale asulale, eriti Mendozasse, kus juba on tehtud kõik eeldused nende vastavõtuks. Seni on leitud 1500 laipa, arvatakse on aga vähemalt 3000 laipa veel ruude all. Arvatavasti lasevad seepärast ametivõimud terve linnas maha põletada, et vältida epideemiaid.

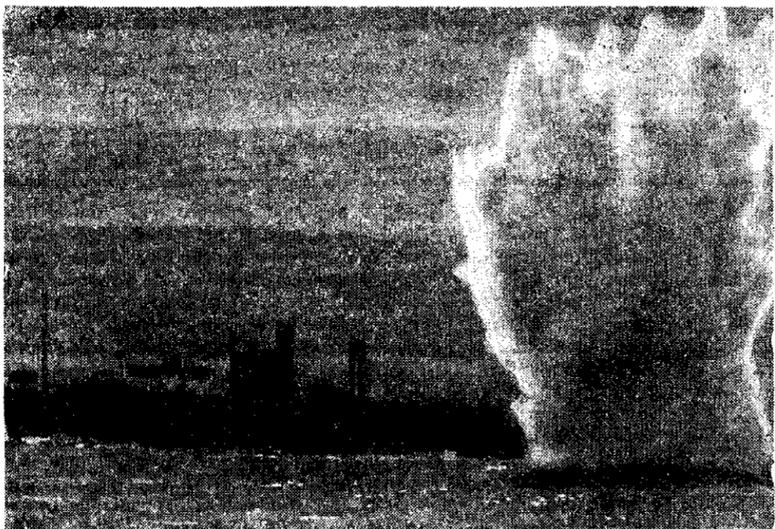
Ellujäänute olukord on äärmiselt raske, kuna need maasalused tõuked on tekkinud üldise rahutuse ja vahepeal alanud troopilised vihasajud on elamise improviseeritud telkinnas pea võimatuks muutunud. Presidendi korralduste kohaselt evakueeritakse eelkõige orvid, kes ikka veel ruude vahel otsivad oma vanemaid.

San Juan rusudeväli

Maaväring on purustanud veel kaks linnas Buenos Aires, 18. 1. (DNB). Maaväring Kordiljeerides on suurimaks loodusõnnetuseks, mis Argentiinat on tabanud käesoleval sajandil. Mitte üksnes San Juan,

Veel võitluse kestel kannavad kamraadid haavatut lahingumõistet. (Pr-s. Götze Wb)

Nordkapi lähedal on saksa sõja- ja kaubalaevastiku üksustel sageli raskeid võitlusi bolševikkudega, kes pidevalt ründavad konvoisid allveelaevadega ja lennukitega. Pildilolev laev suutis siiski saavutada sihtkohta, vaatamata tema lähedal plahvatavale torpedole. (Pr-sõjakirjas. Böttger Wb)

Idas vallutati hulk asulaid

Nõukogude läbimurruksed lõuna pool Leningradi ja Oranienbaumi nurjusid

Führeri peakorterist, 18. jaan. Sõjajärgude ülemjuhatus teatab:

Kirde pool Kertschi ja loode pool Kirovogradist nurjusid bolševikkude uued rünnakud. Shahkovi ruumis vallutatiid meie väed vias võitluses rea asulaid. Venelase ägedad vasturünnakud tõrjuti, kusjuures hävitati 26 venelase tanki.

Lääne pool Ketschizat jätkasid bolševikud oma rünnakuid tugevate jõududega. Nad tõrjuti rasketes võitlustes tagasi, kusjuures mõned sissemurrukoht puhastati või rüüstati. Loo ja põhja pool Nevelit venelase võitlustegevus ajutiselt lõdvenes. Bolševikkude kohalikud rünnakud jäid tulemusteta.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

lase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

Kogu idarindel hävitati eile 214 tanki. Lõuna-Itaalia rindel mõõdus päev mõlemapoolse luureüksuste tegevuse ja arvukate tulutute venelase rünnakute jures meie härmise vasaku tiiva vastu üldiselt rahulikult.

Põhja pool Ilmjärve pidurdati viihest võitlusest kogu päeva kestnud rasked venelase rünnakud ja hävitati arvukaid nõukogude tanki.

Lõuna pool Leningradi ja lõuna pool Oranienbaumi nurjusid ka eile kõik nõukogude läbimurruksed. Venelase kaotas selles rindelõigis 91 tanki.

Tõrjevõitluste idarinde lõunasosas osutas eriliselt tublidust Bšeri 10. soomusgrenadeeride-diviis kindralleitnant Schmidt juhtimisel oma vankumatu vastupidamisega.

1924. a. sündinud meeste kaitseteenistusse kutsumise määruse teostamise määrus

Võitluseks bolshevismi vastu on vajalik viivitamatult meeste kaitseteenistusse kutsumise Eesti väeosaades. Sellepärast määrab 1924. aastal sündinud meeste kaitseteenistusse kutsumise määruse (AT 1943, 26, 93) § 4 alusel:

§ 1

(1) Kõik 1924. aastal sündinud mehed, kes kuni 20. juunini 1940 elasid Eesti vabariigi kodakondsust, on kohustatud ajavahemikus 17. detsembrist kuni 22. detsembrini 1943 ilmuma arstlikule järelevaatusele kohaliku kaitseteenistuskomisjoni, komisjoni esimehe sellekohases teadaandes (vorm — lisa nr. 1) määratud päeval ja kellaajal.

(2) Valla- ja linnavalitsused ning politsei- ja osakonnad on kohustatud kaitseteenistuskomisjoni esimehelt saadud teadaanded viivitamatult avalikkuses kohtades välja panema ja hoolitama, et kõik kaitseteenistuskohustatud saaksid määratud ajaks kaitseteenistuskomisjoni ilmuda.

§ 2

Kaitseteenistuskohustate kaitseteenistusse kutsumise teostamiseks moodustatakse järgmised kaitseteenistuskomisjonid:

- 1) Tallinna I Kaitseteenistuskomisjon Tallinnas — tegevuspiirkond Tallinn ja Harjumaal asetsevad linnad;
- 2) Tallinna II Kaitseteenistuskomisjon Tallinnas — tegevuspiirkond Harjumaa, välja arvatud Harjumaal asetsevad linnad;
- 3) Paide Kaitseteenistuskomisjon Paides — tegevuspiirkond Järvamaa;
- 4) Rakvere Kaitseteenistuskomisjon Rakveres — tegevuspiirkond Narva ja Virumaa;
- 5) Haapsalu Kaitseteenistuskomisjon Haapsalus — tegevuspiirkond Läänemaa;
- 6) Kuresaare Kaitseteenistuskomisjon Kuresaares — tegevuspiirkond Saaremaa;
- 7) Pärnu Kaitseteenistuskomisjon Pärnus — tegevuspiirkond Pärnu ja Pärnumaa;
- 8) Viljandi Kaitseteenistuskomisjon Viljandis — tegevuspiirkond Viljandimaa;
- 9) Tartu I Kaitseteenistuskomisjon Tartus — tegevuspiirkond Tartu, Tartumaal asetsevad linnad ning Tartu, Luenja, Mäksa, Võnnu, Kuuste, Ropka, Kambja, Nõo, Kõuguta, Puhja, Rannu ja Tähtvere vallad;
- 10) Tartu II Kaitseteenistuskomisjon Tartus — tegevuspiirkond Tartoma, välja arvatud Tartumaal asetsevad linnad ja eelmises punktis loendatud vallad;
- 11) Valga Kaitseteenistuskomisjon Valgas — tegevuspiirkond Valgamaa;
- 12) Võru Kaitseteenistuskomisjon Võrus — tegevuspiirkond Võrumaa;
- 13) Petseri Kaitseteenistuskomisjon Petseris — tegevuspiirkond Petserimaa.

§ 3

Kaitseteenistuskomisjon koosneb esimehest ja liikmetest. Esimeheks on kindralinspektori poolt määratud ohvitser. Liikmeteks on:

- 1) kohaliku linnapea esindaja, komisjoni asukoha järgi — maakonnavabade linnade kaitseteenistuskohustate läbivaatamiseks;
- 2) kohaliku maavanema esindaja — valdade ja maakonna alla kuuluvate linnade kaitseteenistuskohustate läbivaatamiseks;
- 3) poliitise esindaja — kohaliku prefekti või abiprefekti määramiseks;
- 4) kohaliku linna- ja maavara või nende määramiseks jaoskonnaarstid.

§ 4

Kaitseteenistuskohustate vajalikud abivõimud, ruumid ühes sisseseadega, küttega, valgustusega ja korrahoiuga, kaitselehtide ja materjalid ning kaitseteenistuskohustate arstliku järelevaatus teostamiseks vajalikud abivõimud annab kohalik linnavalitsus komisjoni esimehe nõudmise kohaselt.

§ 5

Kaitseteenistuskohustate nimestikud (vorm — lisa nr 2) koostavad:

- 1) maal — vallavalitsused;
 - 2) linnades, kus elanike registreerimist teostab politsei — poliiteijaoskonnad;
 - 3) munes linnades — linnavalitsused.
- (2) Nimestikku kantakse kõik valla, linna või poliiteijaoskonna piirkonnas asuvad kaitseteenistuskohustate.
- (3) Nimestikud saadetakse kahes eksemplaris vastava kaitseteenistuskomisjoni esimehele hiljemalt 17. detsembriks 1943, komisjoni asukoha järgi.
- § 6. (1) Kaitseteenistuskohustate kohta, kellel on võetud vabadus, on kinnipidav asutus kohustatud saama vastava teate sellele kaitseteenistuskomisjonile, kelle tegevuspiirkonda kuulub kaitseteenistuskohustate viimane elukoht vabaduses.
- (2) Kaitseteenistuskohustate, kes kaitseteenistuskomisjoni ilmumiseks määratud ajal viibivad väljapoole kodumaad, on kohustatud kodumaale tagasi jõudmisel viivitamatult ilmuma kindralinspektuuri.
- (3) Kaitseteenistuskohustate, kes raske haiguse, vanema või perekonnaliikme surma, tulikahju või muu kõrvaldamatu takistuse tõttu ei saa määratud ajaks ilmuda kaitseteenistuskomisjoni, on kohustatud ilmumise ajaks esitada kaitseteenistuskomisjonile vastava ametiasutuse või ametiaiku sellekohase tõendi ja takistuse moodulise viivitamata ilmuma kaitseteenistuskomisjoni või juubul, kui kaitseteenistuskomisjon on oma tegevuse lõpetanud — Kindralinspektuuri.

§ 7. (1) Kaitseteenistuskohustate kaitseteenistuskohustate kindlakstehtamine kaitseteenistuskomisjoni toimub sõjaväeteenistusest vabanemist põhjustavate haiguste ja kehaliste puuete nimestiku lit. A (RT 1937, 30, 293) ning sõjaväeteenistuskohustate kodanike riveenistusseks kõlbmatuks tunnustamise põhjustavate haiguste ja kehaliste puuete nimestiku lit. C (RT 1937, 35, 332) alusel.

(2) Kui komisjoni enesel on võimatu kaitseteenistuskohustate tervislikku seisukorda kindlaks määrata, siis komisjoni esimees saadab kaitseteenistuskohustate järelevaatuses läbivaatusele nõuetekohaselt sisestatud haiglaesse.

§ 8. Valla kaitseteenistuskohustate järelevaatus toimub vallavanema juuresolekul ja maakonna alla kuuluva linna kaitseteenistuskohustate järelevaatus linnapea või tema esindaja juuresolekul, kes on kohustatud selleks ajaks kaitseteenistuskomisjoni ilmuma.

§ 9. Kaitseteenistusse kutsumisest tingitud sõidukite raudteel või muul üldiseks kasutamiseks määratud riikliku liiklemisvahendil antakse kaitseteenistuskohustate vajaduse korral valla- või linnavalitsuse, poliiteijaoskonna, kaitseteenistuskomisjoni või kindralinspektuuri poolt tunnustus (vorm — lisa nr. 3), mis kehtib reisilooja ja annab kaitseteenistuskohustatele õiguse riikliku liiklemisvahendil piletikassast maksuta sõidupileti saamiseks.

§ 10. Poliiteiprefektid ja abiprefektid Omakaitse malevate ülemad, maavanemad ja linnapead on kohustatud viivitamatult läbima kaitseteenistuskohustate esimeeste poolt nalle esitatud nõudmisid ja antud korraldusi kaitseteenistuskohustate kaitseteenistusse kutsumise teostamiseks alal.

§ 11. Kaitseteenistuskomisjoni tegevusega seotud kulud teostatakse Eesti Omavalitsuse juhi krediidist kindralinspektori kaudu.

§ 12. Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Tallinnas, 11. det. 1943.

Kindralinspektor J. SOODLA

1924. a. sündinud meeste kaitseteenistusse kutsumise määruse teostamise määruse muutmise MÄÄRUS

1924. aastal sündinud meeste kaitseteenistusse kutsumise määruse (AT 1943, 26, 93) § 4 alusel määrab:

§ 1. 1924. aastal sündinud meeste kaitseteenistusse kutsumise määruse teostamiseks määruse (AT 1943, 27, 94) § 1 esimene lõige muudetakse ja pannakse kehtima järgmises redaktsioonis:

(1) Kõik 1924. aastal sündinud mehed, kes kuni 20. juunini 1940 elasid Eesti vabariigi kodakondsust, on kohustatud ajavahemikus 20. jaanuarist kuni 25. jaanuarini 1944 ilmuma arstlikule järelevaatusse kohaliku kaitseteenistuskomisjoni, komisjoni esimehe sellekohases teadaandes (vorm — lisa nr. 1) määratud päeval ja kellaajal.

§ 2. Käesolev määrus jõustub 15. jaanuaril 1944.

Tallinnas, 14. jaan. 1944.

Kindralinspektor J. SOODLA

Paide kaitseteenistuskomisjoni teadaanne

Kindralinspektori poolt 11. detsembril 1943 antud 1924. aastal sündinud meeste kaitseteenistusse kutsumise määruse teostamiseks määruse (AT 1943, 27, 94) § 1 põhjal kohustan kõiki 1924. a. sündinud meesikolaid, kes kuni 20. juunini 1940 olid end. Eesti Vabariigi kodakondsuses, ilmuma kaitseteenistusse vastuvõtmiseks Paide Kaitseteenistuskomisjoni Paide linnas, Pärnu t. 55.

1) Paide linnas, Västsa, Paide, Koigi ja Kareda valdades elunevaid — 21. jaan. 1944, kella 08.00-ks;

2) Tapa linnas ja Vajangu vallas elunevaid — 21. jaan. 1944, kella 09.00-ks;

3) Võhmuta, Rakke ja Lehte valdades elunevaid — 21. jaan. 1944, kella 10.00-ks;

4) Väinjärve, Albu ja Ambla valdades elunevaid — 21. jaan. 1944 kella 11.00-ks;

5) Türi linnas, Kärju ja Särevere valdades elunevaid — 21. jaan. 1944, kella 12.00-ks;

Kaitseteenistuskohustate peab kaitseteenistuskomisjoni ilmudes kaasas olema:

1) Isikutunnistus ja arvestamisastutise poolt väljaantud registreerimisakaardi lõige C; 2) kolme päeva toit, lusikas ja jooginõud; 3) seep, käterätik ning muud vajalikud puhutuse ja korrahoiu abivõimud; 4) pakkimisvahend seljariiete koju tagasisaatmiseks.

Valla kaitseteenistuskohustate järelevaatus toimub vallavanema juuresolekul ja maakonna alla kuuluva linna kaitseteenistuskohustate järelevaatus linnapea või tema esindaja juuresolekul, kes on kohustatud selleks ajaks kaitseteenistuskomisjoni ilmuma.

Kaitseteenistusse ilmumise käsu täitmiseks kõrvale hoidja võetakse vastutusele kui sõjaväeteenistusest kõrvalhoidja Sõjaväe Kriminaalseadustiku (SK IV 1940 § 1) eeskirjade järgi. Samadel alustel võetakse vastutusele isikud, kes abistavad kaitseteenistuskohustate kaitseteenistusse ilmumise käsu täitmiseks kõrvalhoidmisel või takistavad kaitseteenistuskohustate kaitseteenistuskomisjoni ilmumast või keelavad tema teemal seoses kaitseteenistuskohustate kaitseteenistusse kutsumisega pealepandud kohuseid.

18. jaan. 1944.

Paide Kaitseteenistuskomisjoni esimees.

7 isikut jäi tulle

Helsingi, 17. 1. (DNB). Soomus linnas vanadekodu põlemisel hukkus seitse isikut. Tulikahju, mis tekkis tuleõnnetuse tagajärjel, oli suurim, mis on nähtud Soomes viim

Martin Lutheri jälgedes

Erfurt ja Eisenach

2. AJAKIRJANIKE REISIMULJEID SUUR-SAKSAMAALT

Kuid me ei saa igavesti jääda siia kaunis linna Gera jõe maailisel saaril ja halapajudega palistatud kaldail, vaid Lutheri jälgedes peame jätkama oma teekonda Eisenachi, linnas, mis on sünninud Saksamaa ja Euroopa ühe suurema muusiku — Johann Sebastiani Bach.

Meie viibimisaeg väikeses Eisenachis, mis kord on olnud isegi tillukese hertsogiriigi päljinnaks, on piiratud ning me saame pühendada oma aega ainult suuremale vaatamisväärsusele.

Meie esimene käik viib meid Lutheri majja, kus säilitatakse endisel kujul seda maja, kus peatas kord Luther Eisenachis viibimise ajal.

Meie juhiks Lutheri majas on keegi väga sümpaatne vana daam, kes haruldase kõneandja ja innuga jutustab selle maja ning Martin Lutheri isikuga seotud mälestusi.

Lutheri väikest tuba maja teisel korral ja selle eesruumi kaunistavad gravüürid, mis kujutavad sündmusi Lutheri elust, kuna toas endas leiduvad esemed, mis on seotud Lutheri mälestusega.

Selle miniatuurse Lutheri-muuseumi hoidja jutustas meile ka selle pääga külalaste ja huvitavaist kõnelusist, mis tal on olnud nende inimestega, kes on siia tulnud maailma erinevatest nurkadest.

Ta näitab meile talle saadetud pühendusi ning siis näeme äkki ka Eesti endise piiskopi dr. Rahamäe pilti täies ornaadis, mis ta on jätnud oma külaskäigu puhul selle väikeses Lutheri-muuseumi väärilikele ja usukindlale hoidjale.

Nii kindlalt ja julgelt ning nii suure vaimustuse ja jõuga kõneles meile Lutheri mälestust ja oma elamusid too vana daam, et me pidime tahtmatult mõtlema, et veenvamalt ja kaaskiisvamalt võis noil sündmusrohkete reformatsioonaaastail Tüüringi rahvale vaevalt kõnelda isegi aauäärne Martin Mertinus ise.

Me järgmine külaskäik on pühendatud Johann Sebastiani Bachile, mis on nüüd kujundatud ühtlasi ka muusikariistade muuseumiks.

See maja on nüüd seotud enam vähem niisuguse olukorda, kui ta oli siis, kui neis ruumides elas veel vana Johann Sebastian ise. Kõnelemata vanust mõõbleist ja siseseadest, on isegi köök seotud sellasest korda nagu ta võis olla noil ammudõõndunud ajal.

Kõõgi riuleil seisavad vanaaegsed tinanõud, taldrikud, uhmid, pjad, potid ning mitmesugused teised majapidamisemead, nii nagu poleks neid keegi enam liigutanud paigalt üle saja aasta. Bach'i maja ruumide seinu katavad pildid, mis kujutavad selle muusikute sugukonna arvukaid liikmeid, kuna laudadele paigutatud vitriinides võib näha Bach'i tööde originaale ning muid teda ja tema perekonda puudutavaid dokumente.

Suur saal maja alumisel korral varjab muusikariistade muuseumi, kuhu on koondatud kõik võimalikud pildid, alustades mitmesuguste torupillidega Shotimaalt ja Itaaliast ning lõpetades igasuguste keel- ja puhkpillidega. Näeme siäl ka Mozarti klaviersymbolot, mille harfitaoline heli pole tänapäevani veel kaotanud oma sädelevust, ning Beethovenile kuulunud klaverit.

Suurepärase on see muusikamuuseum ning rikalik ja mitmekesine siia kogutud muusikariistade hulk.

Lahkudes sellest mälestistega seotud majast kahetseme, et me ei saa tulla siia kui Bach'i-seits korraldab siin

Bachi kontserte, kus kunstnikud esinevad ehtsail vanadel pillidel, mis on pärit veel suurmeistri ajastust.

Möödudes maja ette püstitatud J. S. Bach'i ausambast hakkame tõusma Wartburgi mäele, et külastada siäl asetsevat kuulsat Wartburgi linnust, mis Saksamaa kultuurialal on etendanud nii suurt osa.

Kõrge on see mägi ning kausa aega annab ronida mööda kõveraid jalgteid, enne kui läbi oktoobriudu näeme endi ees otse mäetipus kerkimas Wartburgi vanu müüre ja torne. Wartburg on looduslik linnus ja seepärast kavatselt täiesti ebaregulaarne, kohandatud ainult maastikutingimustele. Sellepöolest erinebki ta just kõige rohkem neist linnuseist, mida oleme harjunud nägema Eestis ja mis enamikus oma põhiplaanilt kujutavad ühtlast, nelinurkse sisetunde ümber koondatud kompleksi.

Wartburgi suurimaks vaatamisväärsuseks on romaani stiilis ehitatud nn. maakrahvi pa'ee, mis restaureeriti tema algupärasele kujul aastail 1847 — 1852.

Selle suurepärase romaani ajastu palee-ehitise on meie päevil näha võrdseid paarimehi. Saatus on tahtnud, et Euroopa mais on küll säilinud küllalt kirikuid romaani perioodist, kuid väga vähe losse või paleesid.

Ja selles seisnebki Wartburgi suur võlu, et maakrahvi palee esindab siin puhtaimat saksa romaaniikat.

Wartburgi kõrgendikulinnuse teised ehitised esindavad järgnevat stiiliperioodi, päälmiselt küll gootikat, kuna aga osa hooneid pärineb alles 19. sajandi keskpaigast, kui Wartburgi linnuse teostati suuri restauratsioon- ja rekonstruktioone. Kuid needki ehitised on läbi viidud kooskõlas Wartburgi teiste ehitiste stiilikõnega.

Wartburgi kauni romaani palee nn. laulikute saalis toimus saaga järgi 1206 või 1207 aastal nn. laulikute sõda, mida muide R. Wagner käsitleb ka oma ooperis „Tannhäuser“.

Kui see lugu laulikute sõjast kuulub saagakujuliste muistendite valda, siis on Martin Lutheri paos viibimine Wartburgi „Rüütlimajas“ aastail 1521 — 152 ajalooline fakt. Ka meie külastame Lutheri tuba, milles säilitatakse Lutheriga seoses olevaid asju ja esemeid.

Lutheri toa seinu kaunistavad pildid, mis kujutavad teda ennast, tema naist ja tema vanemaid.

Lutheri töölaud, mis vanasti seis selle toas on külastajate poolt sõna tõsisel mõttes tükki haavalt ära kantud ning nüüd seisab taas lihtne laud, mis pärineb Lutheri vanema-

Katsetusi õle ja puutselluloosi kasutamiseks loomade söötmisel Saksas

Sõjalukorras ei teki raskusi ainult rahvatööstustel, vaid ka koduloomade söödakaarti tuleb härapida ja saavutada rahuldavalt tulemasi majapidamises olevate väheväärtuslike söödodega. Karjapidajail on teada, et vähene korjesööda varu tingib veistele kui ka hobustele õigete söötmise. Toitainete poolest kehvemad ja raskelt seeditavad mad on talvilja õled ja suvinisu pöök, kuna odra ja kaerapöök on keskmise toiduväärtusega. Meile juba tuntud võte — õlgede aurutamine ja silerimine — ei tõsta selle sööda toiteväärtust, küll aga muudab sööda loomadele suupärasemaks ja vähendab närimiseks kuluvat energia hulka, sest õled hakseldatakse enne kui need sileritakse, või aurutatakse. Alates eelmisest maailmasõjast katsetas Saksa tuntud eriteadlane Lehmann õlgedega, keetes neid surveallihelise liandamisega. Selle tulemusena omasid niivisi läbitõotatud õled pea võrdse toiteväärtuse heintega. Samal viisil on katsetanud prof. O. Kellner, kellel liks korraldada eeltoodud menetlusel osa inkrusteer-

EESTI SS-VABATAHTLIKE BRIGAAD BOLSHEVISMIVASTASES VÕITLUSES Võitlusringis: Sin on bolshevikud end ennist endale vastupanupärad. Eesti SS-vabatahtlikud, oma künepäevases visas võitluses võiskasid bolshevikud oma positsioonidest ja pandid need pead põlema. SS-sõjakirjasaatja Hoffstätter

tekodust Möhras. Laul asetseb 1541 aastast pärinev piibel Lutheri Melanchthoni ja teiste reformaatrite oma käega tehtud märkustega.

Lutheri toas leiduv voodi ei ole mitte algupärane, vaid pärineb ühest võõrastemajast Rudolstadtis, kus Luther olevat kord ööbinud. Muidugi küsime ka meie, kus on see kuulus tindiplekk Lutheri toa seinas, kuid seda pole enam, selle asemel on ainult auk — nagu Lutheri laud on ka see tindiplekk mälestushimuliste külastajate poolt kaasa viidud. Lahkume „Rüütlimajast“ ja astume taas linnuse eeldue.

Naudime veelkord seda suurepäraselt vaadet, mis avaneb Wartburgist Tüüringi metsamägedele ning selle metsa-kaetud harjadele. Me kahetseme ainult, et udune oktoobriilm piirab me väljavaadet ja looritab seda muinasjutulist värvidegammal, mida pakub sügisene loodus ja sügiseseid mägitsead.

Õhtu lähenedes hakkame laskuma alla mäelt, mida kroonib Wartburgi linnus, mõeldes kõigile kuulule ja nähtule ja lastes vaimusilmade eest mööda libiseda Wartburgi palee galerii kaunist romaani kolonnaadi ning Lutheri toa gootilist lihtsust. Algab tagasiite.

Inglismaa jalahoobid enda kaitsealustele

Poola ja Jugoslaavia loovutamine bolshevismile

Inglise ajakirjandus teostab seoses Nõukogude Liidu — Poola piirküsimustega eeloomustavat pööret, mis läheb Euroopa reetmist Inglismaa poolt ja kontinendi loovutamist bolshevismi hoolde veel kord palista eredasmas valguses. Riigid, millel-te pärast Inglismaa 1939. a. sõda alustas, saavad nüüd jalahoop. Need tabavad eelkõige Poolat, kuid samuti ka kuningas Peetrit, kes astus Londonil käsil Saksamaa vastu ja mängis sellega käest oma trooni ja riigi.

Et Londonil kommunistlik ajaleht „Daily Worker“ kasutab igat avanavat võimalust, et sõimata Poola pagulasvalitsust, see muidugi ei üllata, sest sellest kommunistide häälkandjast kõneleb Moskva. Kuid kogu vasakpoolne inglise ajakirjandus paistab silma rõhutatud ebasõbralikkusega Poola suhtes. Üks sbeivtsi ajaleht meenutab, et meesamad vasempoolsed inglise lehed, millelised omal ajal võitlised kõigi vahenditega kommunistide vastuvõtu vastu tööerakonda, löövad Euroopa riikide küsimuses

nüüd täielikult Moskva poolele kaasa, lubades bolshevikudele kõike, mida need soovivad.

Kui nende inglise sõnavõtude taga peitub enam või vähem Moskva surve, siis üdjab omeli teataval määral üllatavalt, et Londonil „Times“ soovib samuti Nõukogudele järele anda. Maailmalised loovutused, nii arvab Inglise valitsuse häälkandja, olevat „Poola jaoks väike hind, millega ta võib endale osta kindla lubaduse Nõukogud Liidu sõpruse ja toetuse kohta tulevikus.“ See on vastavalt poolt Poolale õrnaks vihjeks, Nõukogude soovidele võimalikult mitte vastu panna. Ikkagi peab see poolakatele tunduma õige kummalisena, et just Inglismaa neile soovib anda Nõukogude sõprust ja toetust. Senini oli Inglismaale Poola suhtes alati meelindud kaitse ja eestkostja oia. Nüüd aga loobub ta sellest lemmikust, loovutab ta külmaveriselt bolshevikudele. Selgemini ei saakeki enam ilmneda Inglismaa lõimimine Stalini ees. Peniegi peavad poolakad endale ütlemis, et nad tulnksid märksa odavamini toime, kui nad omal ajal oleksid vaeva näinud sakslaste sõpruse võitmiseks. Tookord ei nõud neilt laialdaste puht-poola alade loovutamist, vaid nad pidid üksnes saksa linnad Danzigi taas Saksa riigile tagasi andma. Kui nad oleks seekord järginud mõistatsele, oleks maailm tõenäoliselt jäänud sõjast puutumatuks. Ent selle asemel lasi Poola end Inglismaa poolt üles äratada ja hukatsetse tõugata, et nii vallandada ammugiatused sõda Saksamaa vastu.

Kui „Times“ näeb ikkagi veel vaeva, et jagada Poolale hiid nõuandeid ettevaatlikus vormis, siis teised Londoni lehed loobuvad igasugusest tagasihoidlikkusest. „Daily Herald“ näiteks ründab Poola pagulasvalitsust siimataokavalt teravas artiklis ja heidab Poolale ette, et ta on „Ukraina oasid vägivallaga endale kiskanud, Vilno mässu abil vallandanud ja sunnirahu abil riisunud Nõukogude Liidult valge-vene piirkondi Brest-Litovski ja Minski vahel“. „Daily Heraldil“ järele sünnib nüüd üksnes õigus, kui Poola jätetakse Nõukogude soovide meelevaljalla alla. Tänu ja abi asemel saavad poolakad nüüd Londonist eht inglise kombel jalahoobi.

Samuti kui „Daily Herald“ kirjutab „News Statesman“. Vajaliku eeldusena sõpruse loomiseks Nõukogude Liiduga peab ta leppima hinna makemisega, mis „loob endaga kaasa kaotusi mõningatele suurrahaomanikkudele, samuti ka loobumise poola sõjalise kiki grandioossetest territoriaalsetest ideedest.“ Pilkaas toomis üteldakse siin poolakatele, et neil ei ole mingit põhjust nuriseda bolshevikude nõuete üle.

Kõige jultunumalt ütleb poolakatele aga „News Chronicle“, mida neil on oodata oma anglo-ameerika sõpradelt. Inglise ja USA valitsustel, nii üteldakse selles lehes, ei ole kavatsust Nõukogude Liidu ja Poola vahelise valduse vahelise segada, ja oleks uskumatult narriks, ent ka õlimalt hädaohtlik, kui need valitsused astuksid nii praegu areenile. Niiat: areen vabaks bolshevikudele!

Samasuguse külmaverilikkusega, millega Inglismaa loobub oma poola sõpradest, vabastab ta end ka jugoslaavia pagulastest, kes senini samuti rõõmustasid Inglismaa soosingu üle. Sestaadik, kui Moskva tegi Tito endale teatasandajaks Balkanil, ei peeta Themse ääres kohaseks, segada nõukogude ringkondi Balkanil. „News Chronicle“ ter vitab seepärast Stalini sõbralikku uusaastaläkitust Jugoslaavia pagulasvalitsuse peaministrile Kairo, lootusega, et Peeter tahab kõrvaldada tõsised arvamiste lahkumised Titoga, märkides ühtlasi, et Peeter saabub „ainast mõistlikku teed“, kui ta tunnustab Titot. Peetrile on siis Londoni arvates ainus mõistlik samm soovitada endatapp ja Poolale on „ainsaks mõistlikuks teeks“, loovutada end bolshevikude hoolde.

EBAINIMLIKKUSE ja viletsuse riigis

Möödunud sügisel jõudis kodumaale jällegi grupp eestlasi, kes mobilisatsioonil sildi all kütüditati bolshevike poolt N.-Liitu ja kellel õnnestus rindele sat-tudes ägedates lahingutes tulla üle sakslaste poolele. Kõigil neil meestel on seljataga pikk rida kannatusi ja raskusi, kuid ometi on nad eestlasele omase visadusega saanud neist üle ning tahavad nüüd rakendada oma jõu-kodumaa teenimiseks ja bolshevismi vastu võitmiseks. Oma elamusid N.-Liidus on meestele mõndagi jutustada. Laseme kõnelda ühel Tallinnast päritoleval kojusaabunul, kes valgustab üsna kujnkalt säälsed olusid.

„Oli suur rõõm,“ jutustab kodumaale saabunud, „pärast pikka, kahe-aastast eemalolekut kodust ja omastest jälle saabuda tagasi armsale sünnimaale. Nagu halb unenägu on nüüd seljaga see pikk rida kannatusi, mida pidime läbi elama.“

Mind mobiliseeriti 27. juulil ja tuubi täiskilulud vanale Läti laevale. Meie karavan lahkus Tallinnast 29. juuli varahommikul. Mõnepäevase teekonna järele jõudisime ilma vahejuhtumiteta Leningradi. Nüüd huvitas meid meie edaspidine saatus ning me pöördusime ühe Eestist päritoleva kommunisti — majori auastmes punaväelase poole. Vastus ehmatas meid väga, sest see kõlas järgmiselt: „Teid paigutatakse pimedas rongile ja viiakse sinna, kust te enam tagasi ei tule.“ See oli esimene mõistaandmine, et meie polnud mobiliseeritud vaid küüditatud.

Elutingimused, milles eestlased hiljem tööpataljonides elavad, olid samad, mis küüditatudelgi. Tööpataljonides oli elu kohati ülimaske. Külma ja vähese toidu tõttu suri seal palju eestlasi. Igal hommikul tuli kaks või kolm kaaskannatajat laagrist välja kanda. Kui eestlased tõrkusid kerges suverieetuses metsatööle minemast ja väitsid, et nii ei pea nad kausa vastu, vastati neile komissaride ja politrukide poolt: „Meil parem, mida varem te surete.“

Või „Eks nad surgu, kellel neist kahju.“ Surnuid ei jõutud talvel matta, sest niigi nälginud meestel puudus jõud külmunud maasse raiuda, nii maeti laibad lihtsalt lume alla. Läbi selle kahe meetri paksuse lume pidid eestlased igal hommikul kerge riietusega raskele tööpäevale vastu minema. Suurim eestlaste surevus oli Arhangelskis, ja Koltseas, peale selle suri ka Leningradis 41/42. aasta talvel palju eestlasti nälgia.

Kuid seejuures on liialdatud arvamus, nagu oleks peagu kõik Venemaale viidud surnud. Tugev organism elab kaks-kolm aastat ka ilma rasvainereta, soola ja kartuliteta. Juba 1942. aasta talvel ei olnud vene küldes peale kalade, kartulite ja sõduritelt saadud soola peagu midagi. Poolalasti ja nälginud lapsed sõid neid poolmädanenud kartuleid samasuguse isuga, nagu meie lapsed biskviite. Tahtmatult meenus Eesti Vabariigi reetjate laim, et Eesti omariikluse ajal olevat meie lapsed prügikastidest omale toitu otsinud, kuna nõukogude õitsev noorus olevat juba 20 aastat nautinud Stalini päikesel all ennenägematuid mugavusi ja kõrgekultuurilist kasvatust. Ja tööpoolest nad „õitsevad“ üleiligi neis vanades, isa-ema narmendavates vati-kubedes ja lagunenud saapakotades; lasterietus kui niisugune on seal täiesti tundmatu. Mõnel puudus ka närune vatikuub, ning kõhetud poisid ja tüdrukud lippsid ringi sargiridest kokkuõmmeldud hilpude ja õlgkõbaratega talvel külmas ja tuusis. Selliseid lõdisevaid lapsi võis pikkades leivasabades näha igal pool üle N.-Venemaa. Meile kiidetud lasteaedu ja suvekodusid ei

Järg 4. lk.

Nagu ahelas on kuulipilduja linds padrun padrunil kõrval. Reluur kontrollib tähepanelikul padrunite seisukorda. (PK-sõja-kirjasaatja Boger Wb.)

EESTI SS-VABATAHTLIKUD BOLSHEVISMIVASTASES VÕITLUSES Lahingute vaheajal. Väikese tule kohal valmistavad Eesti SS-vabatahtlikud endale suupärast glühveini.

SS-sõjakirjasaatja Seliger

UUDISEID KODUMAAKONNAST

Paide ja Anna koguduste elust mullu

Paides registreeriti ülekaalukalt sündi, Annas — surmajuhumeid

Heites pilgu BELK Paide Püha-Risti koguduse 1943. a. ellu, võime rõõmnustavatel kombel märkida, et vaatamata sõjalukorral tulenevale reaskusele ja momenti eritokorra arenes usuelu koguduses kõrgelt normaalselt ja pidevalt tõusuna. Mõõdukas kirikuasjal registreeriti Paide Püha-Risti koguduses 109 sündi, millest arvest olid poeglapsi 55 ning tütarlapsi 54. Sünninorme kogarvust oli väljapoole abielu sündinud 6 poeg- ja 8 tütarlast. Sama aja keel suri ja maeti kogunummas 89 inimest, neist 51 meest ja 38 naist. Manalase variemist osutus vanimaks meesest Mart Pakk, kelle vanuseaastaks 89. aastale. Naiste seas saavutas kõrgeima vanuseaastat Ann Luttrusson, nimelt 88. a. 9 kuud.

Leeriõpetust on antud 64 noorele, millest arvest olid poeglapsi 28 ja tütarlapsi 36. Lanistatud on 33 paari, kuna armulausi käinute arv ulatub 971 isikule. Armulausi käinut on mehi 292 ja naisi 679.

Mis puutub koguduse rahalise aruandes

se, siis peab märkima, et ka siin on olukord üldiselt rahuldav. Nii annetati mõõdukas kirikuasjal kiriku heaks Rmk. 1.909,96. Armulauslastest laekus Rmk. 701,50, laulu-lehtedest Rmk. 1.364,47. Eesti Rahva Ühisabli heaks laekus Rmk. 250,48, kirikuasjal heaks Rmk. 41,37, sissemajajate heaks Rmk. 4. Kokku saabus annetusi Rmk. 5.282,33 suuruses saamata.

Anna koguduse registreeriti mõõdukas aastal 20 sündi, misarvust arvest olid poeglapsi 6 ja tütarlapsi 14. Samal ajal on sündinud ja maetud 30 inimest, neist 15 meest ja 15 naist. Surmuisest osutus vanimaks Hans Veisler 83 aastat ja 4 kuud ning Eva Ots 81 aastat 5 kuud. Leeria on käinud ja õnnistatud 4 poeg- ja 8 tütarlast, kokku 12 noort, kuna lanistatud on 7 paari. Armulausi käinute arv ulatub 314-le, millest arvest on mehi 90 ning naisi 224. Mõõdukas kirikuasjal laekus koguduse kassasse kogunummas Rmk. 4.488,36, kuna väljaminekud tõnsid Rmk. 2000,45 le.

Türi tütarlaste seiklusrikas külaskäik Eesti haavatuile Miitavis

Ringkäik Riia ja Miitavi haiglais. — „Kas on siin kuuki haavatud eestlasi?“

„Neil päevil saabus Miitavist Järva maavanema Hermann Lippu nimele alltoodud kiri, milles antakse edasi haavatud eestlaste tüna kinkide eest:

„Mina, kui ERÜ esinaja Miitavis, tänan Teid siia viibivate Eesti haavatuile nimel jõululõngi eest.

Maureen annan edasi tüna ka nalle eesti tütarlastele, kes ei unustanud oma koduma paremaid poegi, kes oma väikesest kodumaast kaugel võõrrii lamavad haiglais.

Soovin Teile õnnelikku uut aastat! Kaitsku Jumal ise meie armast kodumaal! H. Grigelis.

Tähelepanu väärrib kõnesolevas kirjas asjaolu, et ei unustata tänamast ka „neid tütarlasi, kes ei unustanud eesti parimaid poegi“. Eellugu, mis tingib selle lause, on sedavõrd huvitav, et sellest ei saa mööduda vaikides.

Lugu sai alguse mõnda aega enne jõule, milal üks kooli Türi oli haiguste tõttu nõudaks ajaks suletud. Parajasti selleks ajaks saabus Türi-le ka teade, et mõned sealsete koolide endised õpilased, kes siirdusid idarindele, on saanud seal haavata. Sellest siis tekkiski nelja koolilõel kavatsus kasutada vabu päevi haavatuile külastamiseks Riia haiglais. Muidugi ei olnud neil selleks olemas vastavad luba, aga hakkamise, julguse

ja hea õnne kaasabil jõudsid ettevõtlikud tütarlased koos nende poolt valmistatud ja kaasavõetud tagasihoidlike pakikestege siiski viperusteta Riiga. Siin otsiti üles kohalikke eestlasi, kellele aga tütarlaste suure kohkumiseks kuuld, et Riia haiglais ei viibigi silmapilgul haavatud eestlasi. Küll on neid aga ravimisel Miitavi haiglais.

Riiaist said siis tütarlased ka üllatoodud kirjale allakirjutatud eestlaste daami aadressi, kuid need raskused tekkisid neil pääsemise Riiaist edasi Miitavisse. Mõnda aega kõnniti Riias murelike nägudega ringi, siis tuli aga taas julgusele ja ettevõtlikkusele õnn appi ning agarad tüdrukud võisid jätkata sõitu Miitavisse.

Seal läks asi paremini. Riiaist juhutatud isik, proua Grigelis, leiti kerge vaevaga ning tema läbi kaasaõit võimaldas pääseda ka haavatud eestlaste juurde Miitavi ja ümbruskonda haiglais. Tütarlased, jättes sinna paariks ühtlasi, hoolitsesid haavatuile eest otse õeliku eeskujulikkudega, astudes siis tagasi koju samuti õnne ja agarusega pooleks.

Oli muidugi loomulik, et paari-kolmepehne hilinevõne kooli tingis mõningaid pahanuusi, kuid need suudetid õnnelikult liivideerida, sedamoodi, et tegemist oli hoolikate õpilastega.

Tütarlased aga läksid veelgi kangemale. Otsest informeeriti ka siinseid asutusi Miitavis tähelepanud puuduste kohta haavatuile hoolitsemise alal ning samas auuti korjama ja valmistama ühtlasi uusi kingituspakke haavatuile Miitavi haiglais, mis koosnesid juba kõigest sellest, mille järele seal tütarlastel puudus. Pakkide saatmisel paluti ka maavanema kaasabi ning pakid rändasid proua Grigelise kätte, kes jagas nende sisu juba haavatuile edasi.

Et saadetud pakid on jõudnud ilusasti kohale, seda kinnitab üllatoodud kiri. Ühtlasi kuuleme aga ka, et Türi on käimas uus hoogne aktioon uute pakike saatmiseks Miitavisse. Seekord tahetakse muuhulgas pida haavatuile silmas ka raamatutega. Side, mis algas nelja tütarlaste seiklusrikka külaskäiguga haavatuile, püsib seega kindel.

Laupäevane „Kauka Jumala“ etendus on reserveeritud „Puhkus ja Elurõõmule“

Laupäeval, 22. jaanuaril tuleb Paide teatris kolmandat korda lavale A. Kitzbergi drama „Kauka Jumal“. Seekordne etendus on reserveeritud „Puhkus ja Elurõõmule“, miline teostatb pääsmete müüki kutsukogude liikmeile käsitöövahendajate kaudu. Eel-müük toimub Eesti Kutsukogude Paide esinduses, Tallinna t. 4. Käsitöövahendajate tuleb esitada vastav soovivaldus pääsmete arvu ära tähenades hiljemalt 21. skp.

Paide algkooli töötajate järelnormaalsetes tingimustes

Esmaspäeval alustas Paide linna algkool oma tööd järele endistes ruumides, mis vahelpeal olnud reserveeritud teiseks otstarbeks. Kuna senini õppetöö oli ruumide kitskuse tõttu mitmeti raskendatud, võib see nüüdsest peale areneda jälle täiesti normaalsel rada.

Suusavõistlus noortele

Järva Noorte Malesva korraldusel toimuvad pühapäeval, 23. skp. Paides suusavõistlused noortele. Võistlused toimuvad järgmistel aladel:

A	klassis 16—17 aastastele poistele 5 km.
B	14—15 „ „ 3 „
C	10—13 „ „ 2 „

Võistlustest võivad osa võtta kõik poisid. Kogunumise ja registreerimise toinub pühapäeval k. 9 hommikul Järva Noorte Malesva staadis, Türgi 10. Võistluste, mida juhib malesva spordijuht hr. A. Maalstein, algus on kell 10.

Järva-Jaani oli täiel rindel edukas

Mõõdukas pühapäeval toimus Järva-Jaani sealas seltsimaja saalis S. „Järvapojad“ Kareda ja Järva-Jaani haruseltside vaheline klubivõistlus võistluses ja maadluses. Toimunud klubivõistlust oli ilmunud jälgima erakordselt arvukalt spordihuvilisi, täites saali viimse võimaluseni. Toimunud võistlustel oli esindatud võistluses Kareda osakond täisarvulise meeskonnaga, kuna Järva-Jaani haruseltsil puudus võistluse sulgkaalus. Maadluses puudus esindaja kesk- ja raskekaalus Kareda haruseltsil, kuna seavastu Järva-Jaani meeskond oli esindatud täies koosseisus. Toimunud klubivõistluse võitjaks tuli Järva-Jaani haruselts, punkteite vahelkorras 6:5. Võistluse avasõna ütles Järva-Jaani haruseltsi esimees H. Ründve, mille järele auti tegelik võistluse läbi-võitmisele.

Võistluse saavutati järgmised tulemused. Võistluses sulgkaalus: 1. A. Kivine (Kareda) 190 kg. Kergekaalus: 1. H. Raeta (J.-Jaani) 250 kg. 2. H. Kiviloo (Kareda) 205 kg. Väljaspoolvõistlust saavutas E. Elianurm (Tamsalu) tagajärjeks 245 kg. ning K. Inno (Tamsalu) 205 kg. Keskkaalus: 1. A. Taada (J.-Jaani) 217,5 kg. 2. L. Saar (Kareda) 215 kg. Poolraskekaalus: 1. H. Naeris (Kareda) 252,5 kg. 2. H. Rünne (J.-Jaani) 187,5 kg.

Maadluses kõrbeskaalus: 1. H. Matman (Kareda), 2. H. Kuisik (J.-Jaani). Sulgkaalus: 1. A. Kivine (Kareda), 2. H. Jalaste (J.-Jaani). Kergekaalus: 1. E. Murumaa (J.-Jaani), 2. J. Pragi (Kareda). Kergekeskkaalus: 1. L. Saar (Kareda), 2. A. Taada (J.-Jaani). Poolraskekaalus: 1. A. Mast (J.-Jaani), 2. E. Naeris (Kareda).

Preemiaid tuletoorjajatele Järvamaal

Eesti tuletoorje korpuse 7. aastapäeva puhul otustas Eesti Kindlusvalitsus Järvamaa brigadi esitajale korpuse pealiku ettepanekul preemiaid vaprus ja eriliste teenete alal silmapaljavaid Järvamaa tuletoorjajaid alljärgnevalt.

I järgu preemia: Oskar Roo ja August Laka. II järgu preemia: J. Raudve, A. Riiu-V. Taru ja E. Aare. III järgu preemia: J. Aljam, F. Hannibal, J. Aas, J. Händrek, J. Latsius, E. Koort, E. Aguste, V. Mänd, A. Valk, A. Taal, J. Kaljumäe, A. Tael ja V. Randviir.

Preemiatena jagatakse kõigile eelnimetatud tuletoorjajatele rahas 100 — 200 rmk., vastavalt preemialigile.

Järvamaa tuletoorje juhte Tallinnasse kursustele

Mõõdukas pühapäeval algasid Tallinnas Eesti Tuletoorjekooli juures tuletoorjuhtide kursused, millest kestavad kuni 22. jaanuarini. Toimuvatest kursustest võtavad osakorda osa valdavamas enamuses Järvamaa tuletoorje juhid. Nagu vastavalt poolt kuuleme, sõitid Tallinnasse toimuvatele kursustele Järvamaalt kogunummas 15 tuletoorjuhti, eesotsas Järvamaa brigadi pealiku abid

Preemiaid kunstiteoste eest

5. veebruaril s. a. avatakse Tallinna Kunstihoones Haridusdirektori ülesandel ja Kunstihoone korraldusel suurem järjekordne kunstinäitus.

Väärtsuliku kunstilooringu hindamiseks ja rahvuslikult tähtsa ning omaprase alustiku väärtsuliku käsitluse ärärmärkimiseks on Haridusdirektorium otustanud anda, kui selleks leidub silmapaljavamate kunstiteoste või kunstnike poolt esitatud kogulooringu eest preemiaid maal, graafika ja skulptuuri alal.

Preemiate väärtsulike tunnustatu selgitamiseks moodustas Haridusdirektorium Teaduse- ja Kunstiosakond sellekohase 3 liikmelise komisjoni, kes oma ettepaneku teeb Haridusdirektoriumile.

Tulikahju Narva linnahaiglas

10. jaanuaril kell 1/2 hommikul süttis Narva linnale kuuluv haigla-barakk number 5. Kiiresti kohalejõudnud tulelöride lendaik süttis õigeaegselt panna tulele piiri, hoides seeläbi tule levimise teistele barakkidele, mis on samuti puust.

Tuld märkasid mõõdukas ja teatasid sellest tuletoorjatele. Lendaik saabudes oli lagi juba läbi põlenud.

Haigla kahju on osaliselt põlenud siseruumid, kuna haigetel põlesid sisse riided.

„Kuldvasikas“ Lapimal

Lapimala üksilõuse kohtab küll enim meitsikul karu või hunti kui lehma. Seda ei tea keegi paremini kui Saksa sõdurid, keda võitluse tee on kannanud kaugele põhja. Ühel päeval aga teatati sealsetele üksteisele, et müdake vasikas enam-pakkumisel, mille sisetulek läheb Talveabi kaudu pommitussõjaväele kodumaa. Meelitatav väljajavad värskele vasikalihale ja teadmine, et raha läheb võitluse üksteise vahel. Nelja päeva jooksul tuli Kantalahti rindelt kokku enam-pakkumise korras 60.063,95 rülmärka. Õnnelikkus võitjaks tuli üksus, mille iga sõdur ja ohvitser oli annetanud keskmiselt 64,68 rmk. Lapimala harva nähtav loom omandas aga hüdnimeks „kuldvasikas“.

Päästeti 40 koormat kunstiteoseid

Rooma Saksa soomusdiviis „Hermann Göring“ andis Roomas ajaloolisel Piazza Venezia linnale valitsusele üle umbes 40 veoautole laaditud kunsti- ja kultuurivarad, mis olid diviisi üksuste poolt võitluste ajal päästetud frantsiisklaste kloostrist Ternost ja Monte Cassino kloostrist.

J. Raudve ja J. Pähkuke. Edasi sõitsid kursustele diviisijoni pealikud H. Rünne, L. Paal ja K. Tõnison. Lisaks neile võtavad kursustest veel osa rida diviisijoni pealikute abid ning kompaniipealikuid. Toimuvad kursused on mõeldud selleks, et kohapeal valmistada ette vastavate eritööandmistega vilunud tuletoorje juhte, kes siis maakonnas toimuvatel kursustel võiksid esineda lektoritena.

Pakke rindevõitlejatele ja sõdurite õppelaagris

Ühenduses Eesti Brigadi ja politseipataljonide koosseisus kuuluvatele vabatahtlikele pakke saatmisega palutakse meid vastavalt poolt teatada, et kõigile Eesti Brigadi ja politseipataljonide koosseisu kuuluvale vabatahtlikele võetakse edasi-saatmiseks pakke vastu E. L. S. S. Järvamaa osakonnas Paides, Järva maavalitsuses kuni 22. jaanuarini ning Tapal E. L. S. S. hooldusametniku juures linnavalitsuses 24. jaanuarini s. a. Samaaegselt võetakse pakke edasi-saatmiseks vastu ka õppelaagris viibivale telegonäridele.

Uus Metsade Keskvalitsuse esindaja Paides

Neil päevil lahkus tervislikel põhjustel oma ametkohalt senine Metsade Keskvalitsuse esindaja Järva maavalitsuses juures K. Leiste. Viimase järglaseks on Metsade Keskvalitsuse esindajana Järva maavalitsuse juurde nimetatud E. Ant, kes mõõdukas eesmaspäeval oma ametkohuste täitmisele asus.

Järvamaale raamatuid

Neil päevil saabus Rahvakasvatuse Peavalitsuselt Järva Maakoolivalitsusele toetusena Järvamaa avalikele raamatukogudele uudiskirjandust. Seekordne saadetis koosnes äsja ilmunud Richt-hofeni „Punasest lendurist“ ja H. Mälo- „Üliõpilane Soomest“. Saabunud uudisteoste laialisaatmist Järvamaa avalike raamatukogudele on oodata ka käesoleva nädala lõpus või eeloleva nädala algul.

Põllumajanduslike selgituskoosolekuid Türi ümbruskonnas

Türi jaoskonna konsulentid korraldusel toimuvad 21. jaanuaril kell 17.30 rmt. vallas Tõri algkooli ruumes, 22. jaanuaril kell 17.30 rmt. vallas Taikse algkooli ruumes ja 23. jaanuaril kell 12.30 rmt. Kirna algkooli ruumes põllumajanduslikud selgituskoosolekud. Toimuvatel selgituskoosolekuid esinevad kõneleda „Lühemad andmeid 1944. a. tootmisel“ — Türi jaoskonna konsulent R. Mullamaa, „Karjakasvatuse väljajavad 1944. a.“ — Järvamaa väikekasvatuse konsulent A. Roodaare, „Sea- ja lambakasvatuse väljajavad 1944. a.“ — Järvamaa sea- ja lambakasvatuse konsulent H. Pärnamägi, „Linnukasvatuse 1944. a.“ — Järvamaa linnukasvatuse konsulent S. Holstein, „Karjakasvatuse selle tähtsus“ — Türi piirkonna revident-kontroll-assistent H. Lelle ja „Normide tähtsus“ — Türi jaoskonna kokkuvõtu kontroll-assistent K. Lehtpere.

Rõhu kontrollühing peab peakoosoleku

Pühapäeval, 23. jaanuaril peab Väinjärve vallas, Liusvere külas, Kivikaevu talna oma peakoosoleku Rõhu Kontrollühing. Toimuva peakoosoleku päevakorras on koosoleku raakenduse, eelmiste aastate aranded, 1943-44. a. eelarve, valimised ja koosoleku algatavad küsimused.

Uus noortejuht viibis Paides

Sel puhul toimunud koondusel sai noortejuht rea häid muljeid

Eesti Noorte Peastaabi poolt määratud Järva Noorte Maleva juhi kohusetäitja Ph. Adleri viibimise puhul Paides korraldas „Eesti Noorte“ Paide lippkond oma staabi ruumes piduliku koonduse. Koondus algas „Eesti Noorte“ lipulauluga, mille järele senine maleva juhi kohusetäitja pr. M. Aasa tänas noori ülesnäidatud tööteha eest ja avaldas soovi, et noored püüaksid uut juhti tema vastutusrikas töös kõigiti aidata. Seejärel tänas lippkonna juht Lembit Veiber noorte nimel pr. M. Aasat ülesnäidatud vastutulelikkuse ja väärtuslikkuse õpetuste eest, ühtlasi lootes, et Paide poiste tööid sammub tulevikuski järjest tõusvat rada.

Pikema sõnavõtuaga esines koondusel uus noortejuht hr. Ph. Adler, märkides, et lippkonna tumber koondunud

noored on Paides esimesed, kes kannavad „Eesti Noorte“ märki. Ta seadis noortele ideaalike, et nad nii kodus, koolis kui ka organisatsioonias endas püüaksid täita noorte seadusi ja kombeid, et nad ei riivaks oma märgi auja ja et nad vaatamata aja raskustele suudaksid kaasa aidata armastatud Eesti tuleviku helemaks kujundamiseks.

Juhi kõnele järgnes hoogne ühislaul „Ikka julge poiste meel“. Öhtu ülejäänud osa veedeti lõbusalt mängides ja vesteldes, kus noorte omaalgatus pani end täiel määral maksma. Juba sel esimesel koondusel oli uuel juhul põhjust kinnitada, et Paide poiste arenemistase on küllaltki kõrge ja et nende laul ja mäng seisavad heal tasemel. Koondus lõppes hardas meeleolus „Su üle Jumal valvaku“ ühiselt laulmisega.

A. Tschler Koigi uueks vallavanemaks

Vallavanema A. Kaljuveeri ootamatult surmaga oli mõnda aega vakantne Koigi vallavanema ametkoht. Nagu nüüd kuulume, on Järva maavanem H. Lippu otsusega neil päevil uueks Koigi vallavanemaks määratud senine abivallavanem August Tschler. Uueks vallavanemaks nimetatud A. Tschler on sündinud 24. juulil 1894. a. Koigi vallas, kus ta omab talukohta. Põlvnenes oma koduvallast ja elades kogu aja siin, on A. Tschler juba aastaid tagasi elavalt osa võtnud Koigi vallavalitsuse juhtimisest ning valia muudest üritustest. Vabadussõja

pühemiseel siirdus A. Tschler vabatahtlikuna Vabadussõtta. Peale Vabadussõja lõpu asus ta taas oma koduvalla, rakendudes omavalitsuse teenistusse. Bolševike võimuletulekul oli ta sunnitud loobuma oma ülesannete täitmise, kuid asus neld uuesti täitma peale koduvalla vabastamist, s. o. 5. augustil 1941. a. A. Tschler on osa võtnud elavalt ka kohalikest seltskondlikust elust, kuuludes tuletoorjese j. t. organisatsioonidesse.

Sõjaväe varanduse ost ja vahetamine on keelatud

Nagu sõjaväelselt poolt teatatakse, esineb ikka jälle juhtumid, et tsiviiliskud astuvad ühenduses saksa sõduritega ja püüavad neid meelitada sõjaväevaranduse müümisele või vahetamisele. Sõduritele on raske karistuse ähvardusel keelatud müüa või vahetada sõjaväe varandust.

Kuid ka tsiviiliskud võetakse neil juhtudel vastutusele. Seejärel juhitakse tungival tähelepanu järgmistele asjaoludele:

1. Seda, kes ostab või vahetab sõjaväevarandust või kes teeb ainult katsetki meelitada sõdureid sõjaväe varanduse müümisele või vahetamisele, karistatakse valjult.
2. See, kelle käes on sõjaväe varandust ja kes ei saa esitada mingit veenvat tõendit selle õiguspärase omandamise kohta, võetakse samuti vastutusele. Tema valduses oleva sõjaväe varanduse konfiskeerimise kõrval ootab teda veel raske karistus

Juta Annus

Laps lumes

Verev mütsitutt, rõõmus kukerpall, kängut orgu rutt, lumi tujskab all. Ninakese täpp, punelav ku rous, kinda kirju näpp hengen ühes koos. Tilkukene kuusk, nagu valge telk, takerdunud suusk, ümber lendav kelk. Kaest alla rüüt, sibab hangedes, tatab pääd ja kätt — elav lumemees.

Uustulnuk

Paljud jutukesed algavad sõnadega: „Oli kord“ või „Jahutus kord“. Ja nõnda algan siis minagi sedavisi, et juhtus kord Järvamaal, keskmises asulas (või ei olnudki see Järvamaal — mitte ei mäleta hästi, aga ju ta ikka viis Järvamaale), et töötas seal asjaarmastajate näitering ja leidis koguni elavat huvi ja osavõttu. Paaril korral sõitis koguni kohale kohaliku ajalehe teatriarvustaja, õige tõsine ja nõudlik härra, vaatas ja uuris nii, et näpitsprillide kullatud osad aina sädeldesid, ei ütelnud küll muuta ega valget ja lahus jälle, aga kirjutas lõpuks oma lehele päris kenakese asja. Suur ja raske koorem langes korraga nende hingelt, kes ühelajal sead kirjutist ootasid kui ka karteid.

No-jah, aga nüüd läks mul jälle jutuke käest viltu. Kuhu ma's öieti jäangi? Ah-so jah, et oli kord seesugune näitering jäh...

Sedavisi. Ja igal inimesel on oma vooresid ja ebavõõrused. Naiste ebavõõruseks on aga hariilikult — eedus! Jah, sulda õige, igas naises peitub hulk eeduseid. Sest vaadake ja ütlege õige, misuugene tütarlaps ei oleks koolilõpives (või h e m a l t koolilõpives!) unustanud lauljari (ja võtnud hästi kõrgeid registreid, nii et ämblikud on põgenenud viletsa tüdriku nurkadest seinapragude peito), näitlejari (ja võtnud vastavaid teatraalseid poose) või juugematel korradel koguni filmitäh (kui pidikogu eriti täielik) karjäärist! Ei-noh, peagu igüks! Ja nüüd korraga — mäherdune hobusekoorem sulaseiget õnne! Korraga ja ootamatult võib avaneda võimalus end näidata laval, päris tõelise publiku ees. Ja kuigi see on ainult väikekava — Issand halasta, kas ei ole siis kõik suured hakanud pihta väikeste ja päris madalalt!

Ja elu kullasid taga jääb ikka samaks, olgu lava väike või suur (vabandage, muidugi mitte saunavaid teatrilaval), sest ni suurteil kui väikestel laval peidab lauatmosfäär endas ühtviisi ni tõmbavat ja võlvavat erutust, tülisid, pettumusi ja rampalavikku. Ei saa ju salata, sest seep' ta ongi, mis hirmuselt tõmbab, kuigi enamuse osavõtjatel peab võtma aja näiteproovideks oma väheestil puhketundidest.

Tuleb siis ühel päeval tütarlaps — kene ja armas nagu hammustamiskõps ubin — läbi tormava talvelma, juukseid ja mantlikrae täis tuleku, proua näitejuhi Ellen Viira jutule, nõel nooruse karistust aktiivust. Ja proua Ellen taipab sedamaid, et tege-mist on „uega“.

Need „ued“ aga just ongi proua hing, kuna nad on ju veel ni pehmed ja vormitavad, seega aga siis ka üpris kasulik „savi“ teemauguse kujuri kätes. Ta on valmis õpetama neile lavatarkust ja „kunsti“, aga ega's seesugune kunst pole ometi odav! Jumal hoia! Milleks kinkida aastate jook-sul kogutud teadmisi neile noortele algajatele, kui nad ometi nagunii õhverdaks. Jumal teab mis, et pääseda ainult lavale.

See on kaalu „tõsias“ ja selle „tõsiasja“ kasutatubi proua siis ilusasti ära. Ta on oma õpilastega väga rahul, kuna ta tunneb mõnusat rahulolu ka oma kehas, s. t. öieti küll just nimelt selles kehaosas, mida kutsutakse lausa proosaalset — k õ h u k s. Aga õpilased on tänuilised, kui proua nende juures on heatujuline ning lõbus, neid meelitab, koguni kiitab... Hõbelikena ilmutavad nad proovidele, pakikesed kenala all. Neist pakikestest — kus sa sellega! — võib ju oleda koguni see, misuugene osa pakikeses kandja saab järgmises lavastuses.

Too uus aga, kes seisab nüüd proua ukse taga, ei tunne nähtavasti siin valitsevaid kombeid. Ta „võttus“ seisab ainult ta kenas nõokeses, mitte aga pakikeses kenala all, sest seda — Issand halasta! — seal ei olegi.

Ja mõne minuti jooksul areneb siis sündmuspaigas alljärgnev kaheköne: „Tervist ja vabandage väga! Kas olete Teie proua näitejuht?“

„Jah, seda küll. Kas soovite ka tulla osavõtuna näitejuht?“

„Kavateesin seda teepoolset, kui proua peab mind selleks ainult sobivaks.“

„Taevas hoidku! Teie, ja ei sobi nüüd! Ei tea, kas olete maalt või?“

„Jah!“ vastab tütarlaps häbelikult. Öigupoolest ta küll ei näe välja sugugi maatütarlapselikult.

„Mõtelge kui kena!“ vaimustub proua Ellen. „Just säärast loomulikkust ja rikkumata, ehtsat maalt me vajamegi oma uues näidendis. Loodetavasti saate hakkama. Kas olete varem juba olnud laval?“

„Jah, eem ka arjaarastajana ole mõnelgi korral võtnud osa näitemängudest.“

„No-jah!“ lõbb aga proua halvustavalt käega. „Mis neist korradest rääkida! Mängisite kuidas juhtus! Nüüd on teil aga näitejuht ja tema vilunud juhtimisega teie juhe hoopis midagi muud ja hoopis teisiti. Nüüd ei esitata enam seesuguseid „soperduel“, nagu varem. Aga seda tööd ja vaeva, mis lasub nüüd just näitejuhil, ei osata siin tänavärselt hinnata. Sa Issand, siin ei ole ju

aruamist kõrgest kunstist! Vaened Javajõud on ennast täis ja uhked, uskudes nähtavasti, et nende teadmised näitemises on mitust suuremad. Ainult noored, algajad jõud on kergemini õpetatavad ja lepituvad. Nemand saavad ka aru, et peale rahalise tasu vajab inimene püüdes ajal ka midagi muud, ainele-emat!“

„Ja korraga on proua silm juhitud üpris looturikkalt „unel“.

„Aga ütlege mulle, proua, miks soovite seda ainelist vastu siis just meilt, noortelt?“ ei saa „uus“ järeks aru. „Plaksutab teile publik, ees seegi ole ju kena tasu. Ja täis-saal toob ümber ajala ikka õigel ajal aine-lise asjakese palga näol tasku.“

„Ah, preili, Teie ei saanud minuist öieti aru!“

Ja teepoolset — uustulnuk ei saanud proua Ellen Viirast otsekõne öieti aru. Aga pikkamööda hakkas ta taipama. Ta muutub alul kohmetuks, kuid siis hakkab kiikama ta silmis väike kiiasaja-kuradike.

